

EL BARD AQUÀTIC O LA REVOLUCIÓ IMMERGIDA

> Ramon Lladó | ramon.llado@uab.es

De la sèrie «Cròniques Il·lunàtiques»

Segons diligències policíaqües, pendents de confirmar per la ciència no criminològica, un immergit no és un home mort per ofec o submersió traumàtica, tot i que l'opinió comuna i parcialment publicada tendeixi a acreditar-ho. Ben al contrari, aquest estrany espècimen sol ésser un individu a part, amb hàbits característics, *sub specie aeternitatis*, per dir-ho així, i que s'adaptaria d'allò més bé en el seu mitjà, així ho pensem, si hom volgués deixar-lo allí durant un temps convenient. A efectes de posteritat literària, és obvi que s'haurà de conservar millor apregonat a la fondària que no pas a l'aire lliure, a l'humit radical en comptes d'en la Vall de Josafat.

L'immergit gasta costums extravagants i, encara que li agradi de jugar en el mateix element que els peixos, s'oposa diametralment a les maneres d'aquests últims. Podria ser que la societat literària, com a metàfora de l'altra, fos la causa d'aquesta submersió, o tal vegada la gens metafòrica mitra del primer vicari de la diòcesi on va celebrar la majoria dels seus oficis pastorals.

Nascut a les envistes de Vic, aquell orgullós fill de la gleba va haver d'embeinar-se l'espasa-flabiol quan els dards del seu florilegi, ben adreçats, malmetien la cua de palla de més d'un empolainat vicari de Sant Pere. Però no hi fa res, l'immergit ha acabat trobant-s'hi bé, a la gelada correntia, i ha acabat per fer-ne el seu medi natural. L'aigua és el clima transparent que fa més cristal·lina la feixuguesa de la seva densitat poètica, el lubricant de la ferrenya inspiració.

Fet i fet, mentre alguns peixos viatgen només a contracorrent, aigües amunt, o sia, en el sentit que millor exercita la seva energia, les víctimes de la funesta passió de l'aquatisme es lliuren, confiats a l'escomesa fluvial, com si haguessin perdut tota embranzida pròpia, amb la mandra indolent que van glossar els escolàstics (*taedium operandi*). No revelen la seva activitat si no és per mitjà de moviments de cap, reverències, llagoterries, tombarelles i d'altres menes de gestos educats que prodiguen quan surten a rebre els homes del terròs i de la seca.

L'aigua és el clima transparent que fa més cristal·lina la feixuguesa de la seva densitat poètica, el lubricant de la ferrenya inspiració

A ulls d'alguns, aquestes efusions no tenen volada literària; tan sols hi veuen el singlot inconscient de l'embriac o el joc de l'animaló que es rabeja en la persecució a la qual se sap sotmès. Les seves fatigues, que animaven l'eucaristia dels pobres, no van fregar la carn del capital.

Els seus arguments tan sublimes, afuats en metre noble i digne, no van trobar prèdica a l'aire lliure de la gran ciutat encisera que s'havia de cremar poc després, entre els genis esclarits de la clerecia i del liberalisme que volien purificar la impuresa. Eren com ventositats empastifades en l'argila treballosa dels metres populars, d'un *volkclore* ranci:

Bé t'aima, bé t'estima mon cor, oh Barcelona,
Mes ta remor me sembla la veu d'una altra mar,
Per ço, palet que es cansa de rodolar dins l'ona,
Sovint vora ta riba me'n vinc a reposar.

L'aire volia fer net de qualsevol home impolític, de filadores i de basters, de rectors de Vallfogona i de trobadors provençals. No li va concedir el Parnàs ni temps ni

llicència. El seu cadàver líquefacte és com una Ofèlia plorada pels Hamlets calçadubtes de l'antiga marca dels francs, avesats a espolsar la catifa endomassada dels monarques destronats i dels cabdills facciosos, i que en canvi desdenyen algun capità dels més feréstecs, enterrat com ell a Barcelona en olor de multituds sota una bandera roja i negra. La farigola que creix sota els cingles osonencs havia acabat florint als casinos del Poble Nou i, arrencada, guarnia la granota de l'Ascaso i d'en «Joanet» Garcia Oliver.

Però l'observació, que és la base de la poesia i de la ciència, encara ens reserva més sorpreses si judiquem com a definitiva aquesta malaltia de l'aquatisme. I és que el nostre personatge ha canviat l'arpa èdica i el campanar per l'infrasò vibrant de l'aquari, de repicó més amortit però de circulació més segura.

Lliscarem discretament sobre la morfologia externa del rector, ara excomunicat, que per una estranya rigidesa atribuïda al *rigor mortis* roman en tot punt conforme a les efgies presentades als infants en el guinyol per figurar la consciència de la vida recta i cristiana. Quant al seu llenguatge, tothom ja sap que la parla que més li abellia era la tirada del pagès, l'udol de la salvatgina, el renec federal, la pròtesi i l'epèntesi que se'n riu de l'acadèmia de Bones Lletres, encara que de tant en tant cultivés una alta retòrica, feta per desplaçar muntanyes, per cantar la llaçada del pastor i per lloar la psicologia dels gegants.

Malauradament cal témer que aquests detalls tan novel·lescos no siguin una pura invenció del policia que va trobar-ne el cos; els instruments del presumpte crim van tergiversar les conclusions de la indagació sobre la veritable fi del personatge aquàtic. Es va pensar que un exorcisme havia precipitat el destí d'aquell excèntric curandero del poble. Ens l'imaginàvem oficiant solemnement al fons d'un reducte mal il·luminat, curull d'ànimes en pena, les parets plenes de cabrits i homuncles infernals, brandant amb una mà la creu i amb l'altra el missal. Ningú no en va donar fe. La veritat és una altra, més prosaica. Potser l'atribució primera només fou una hipòtesi; potser la tomba oceànica, al capdavall, no fou, com ho pensàvem, l'últim avatar en la carrera del modest pastor de les planes d'Osona.

L'ofegat, probablement un banyista australià sorprès per una llevantada ferrenya a les aigües del golf de Roses, no ha estat, a dia d'avui, identificat. L'observació no es pot donar per acabada. I és que aquelles restes trobades per l'humil servidor de l'ordre havien superat el temps útil per fer-ne el reconeixement forense. Malauradament, no tots els poetes excelsos poden dir, com Mallarmé, «*la destruction fut ma Béatrice*».

